

חלק כללי	הנחיות התביעה
עדכון אחרון: מרץ 2015	הצבאית הראשית

הנחיה מס' 1.02

הטיפול המשפטי בחיילים אשר ביצעו עבירות בנסיבות אזרחיות

כללי

1. לצורכי הנחיה זו יוגדרו המונחים כדלקמן:
 - א. "טיפול משפטי" – שימוש בסמכות הנתונה על פי החש"ץ או על פי פקודות הצבא לפרקליט הצבאי הראשי, לפרקליט צבאי, לתובע הצבאי הראשי או לתובע צבאי, לרבות הגשת כתב אישום או מתן הוראה על עריכת דיון בדין משמעת.
 - ב. "איש צבא" – חייל או מי שחלים עליו סעיפים 7 – 11 לחש"ץ, אשר יש מקום להניח שהוא חשוד בביצוע עבירה.
2. בהתאם לחוק השיפוט הצבאי, התשט"ו-1955 קיימת סמכות שיפוט מקבילה (הן לבתי הדין הצבאיים בהתאם לחש"ץ והן למערכת המשפט האזרחית) **בעניינם של אנשי צבא המבצעים עבירות שאינן צבאיות**. היועץ המשפטי לממשלה מוסמך מכוח סעיפים 14 ו-15 לחש"ץ להורות על העברת דיון בכתב אישום שכבר הוגש לבית דין צבאי לבית משפט רגיל, אם נוכח שהעבירה לא נעברה במסגרת השירות בצבא או עקב השתייכותו של הנאשם לצבא.
3. משכך, שאלת הטיפול המשפטי בעניינם של אנשי צבא בעבירות שאינן צבאיות נבחנת בהתאם ל**זיקת העבירה לשירות הצבאי**. זאת למעט עבירות סמים, בהן ככלל הטיפול יתבצע במערכת הצבאית.

טיפול על ידי משטרת ישראל באנשי צבא

4. בהתאם לפקודת המטה הארצי של משטרת ישראל מס' 14.01.08 שעניינה "חיילים ואזרחים הנתונים לשיפוט צבאי - עיכוב, מעצר, חיפוש, חקירה והעמדה לדין", על משטרת ישראל לעדכן את מוקד מצ"ח בכל מקרה שבו נחקר באזהרה או נעצר איש צבא.
5. ההוראה קובעת כי עניינו של איש צבא החשוד בביצוע אחת מהעבירות הנמנות בסעיף 3(ב)(1) לפקודת מטא"ר יועבר לטיפול מצ"ח באופן מיידי. האמור בעבירות סמים, עבירות כלפי רכוש צבאי, עבירות בנשק צבאי (שלא אגב אלימות, איום באלימות או עבירה אחרת בה הנשק שימש כאמצעי הפחדה או הרתעה), אי שמירת רכוש צבאי, אלימות או איום באלימות כלפי איש צבא אחר, כאשר הרקע למעשה קשור לשירות הצבאי או עבירה צבאית בלבד.
6. כאשר התיק לא מועבר באופן מיידי למצ"ח בהתאם לאמור בסעיף 5 לעיל, הרי שעם עדכון בסיס החקירות הרלוונטי בדבר חקירת משטרת ישראל בה מעורב איש צבא, יודיע הבסיס לחוליית התביעה הרלוונטית, על דבר קיומו של התיק. העדכון יכול את פרטי החקירה, ואת פרטי הגורם האחראי על

חלק כללי	הנחיות התביעה
עדכון אחרון: מרץ 2015	הצבאית הראשית

הטיפול בחקירה במסגרת האזרחית. זאת, לשם קבלת החלטה בדבר הגורם שיהיה אחראי על הטיפול בתיק – קרי: האם יוותר בטיפול משטרת ישראל וגורמי התביעה האזרחיים או שיועבר לטיפול מצ"ח והפרקליטות הצבאית.

7. ההחלטה בשאלה האם יטופל התיק במסגרת צבאית או בידי רשויות האכיפה האזרחיות, תתקבל על ידי הפרקליט הרלוונטי או על ידי סגנו. מקום בו סבור הפרקליט כי חרף קיומה של זיקה צבאית ימשיך הטיפול בידי רשויות האכיפה האזרחיות, יתייעץ עם התובע הצבאי הראשי או סגנו, טרם קבלת החלטה סופית בנושא.

שיקולים בבחינת הטיפול המשפטי במסגרת הצבא

8. עבירות שבוצעו בנסיבות אזרחיות לא יטופלו במסגרת צבאית, אלא בהתקיים אחד או יותר מאלה:

- א. קיים חשד שאיש צבא המעורב באירוע, עבר עבירה במסגרת הצבא או עקב היותו של המעורב באירוע איש צבא או באמצעות ציוד שסופק לידי המעורב באירוע נוכח השתייכותו לצבא;
- ב. איש הצבא המעורב באירוע נהרג במסגרתו;

9. בחינת השאלה, האם עבירה נעברה במסגרת הצבא או עקב היותו של מעורב באירוע איש צבא, תעשה על סמך משקלן המצטבר של הזיקות בין האירוע ובין הצבא, וכן יבחנו היבטים הנוגעים למעורבים נוספים.

טיפול משפטי בעבירות המבוצעות על ידי חיילים הנעדרים מן השירות

10. חיילים הנעדרים מן השירות שלא ברשות, מצויים עדיין בתחולת החש"ץ גם במהלך היעדרותם. משכך, ניתן להעמידם לדין בפני בית הדין הצבאי בגין עבירות שביצעו במהלך היעדרותם. יוער, כי בהתאם לסעיף 35 לחוק שירות ביטחון, גם חיילים אשר היעדרותם החלה בטרם החלו לשרת (משתמטים), מצויים תחת תחולת החש"ץ.

11. יחד עם זאת, ככלל, בעבירות המבוצעות על ידי חיילים הנעדרים מן השירות, **במהלך** היעדרותם מן השירות, **אין מקום לטיפול משפטי** במערכת הצבאית בשים לב להיעדר הזיקה למערכת הצבאית. משכך, בעבירות אלה יש להותיר את הטיפול בידי משטרת ישראל, פרט לחריגים הבאים:

- א. **עבירות סמים**: כאמור בהנחיית תצ"ר 2.05 "עבירות סמים" כתב אישום בגין עבירות סמים יוגש גם מקום שנעברה העבירה בחופשה רגילה או מיוחדת, חופשה ללא תשלום, בחו"ל, ואף לאחר חלוף זמן מביצוע העבירה (ובלבד שחש"ץ חל עליה והעבירה לא התיישנה). זאת, למעט במקרים בהם אין אינטרס של ממש בהעמדתם של החשודים, שביצעו את העבירה במהלך היעדרותם.

חלק כללי	הנחיות התביעה
עדכון אחרון: מרץ 2015	הצבאית הראשית

ב. עבירות המבוצעות במהלך היעדרות אך בעלות זיקה צבאית: ככלל כאשר מדובר בחייל אשר במהלך ההיעדרות ביצע עבירה בעלת זיקה צבאית יש מקום לטיפול משפטי במערכת הצבאית. זאת בפרט בכל האמור בעבירות שבוצעו בנשק צבאי שניתן לחייל בטרם היעדרותו ועבירות שעניינן אלימות כלפי שוטרים צבאיים במהלך המעצר.

המשך הטיפול במערכת האזרחית

12. אם נמצא, כמפורט בהוראה זו, כי אין מקום לטיפול משפטי בעניין במסגרת הצבא, יעביר הפרקליט דיווח אודות העניין, וכן את החומר שנתקבל בידו ממשטרת ישראל, ליועץ המשפטי של מחוז השיפוט, אליו משתייך החייל, בהתאם להוראת מפצ"ר מס' 08.03 "נהלי עבודה ותיאום בין התביעה הצבאית לבין גורמי חוץ".